

Posudek na diplomovou práci Jiřího Svojshe *Hegelovo pojetí občanské společnosti*

Autor ve své diplomové práci analyzuje Hegelovu vlivnou konceptualizaci občanské společnosti na několika úrovních interpretačního zpracování: rovině reprodukce Hegelova pojetí, rovině reprodukce a kritiky vlivných hegelovských interpretací a rovině vlastního interpretačního náčrtu. Autorovým východiskem je přirozeně pojednání občanské společnosti ve spise *Základy filosofie práva*, ale přihlédnuto je i k dalším Hegelovým textům, v nichž je občanská společnost tematizována (*Enzyklopaedie, System der Sittlichkeit*).

Diplomová práce je psána kultivovaným jazykem, který je práv komplexitě analyzované filosofické koncepce. Styl autorova psaní je povětšinou velmi střízlivý až suchý. Bibliografické odkazy jsou provedeny velmi pečlivě. V části *O autorovi* schází autorova fotografie.

Reprodukcí Hegelova výkladu o občanské společnosti se autorovi daří podat přehledně a s dostatečným odstupem. Velmi vhodně do textu zahrnuje exkurzy věnované tématům, které plní vzhledem k hegelovské filosofii občanské společnosti funkci inspiračního zdroje nebo odrazového můstku. Zejména stojí za zmínku pro kvalitu jejich obsahu podkapitola o struktuře systému potřeb ve spise *Systém mravnosti* a o korporacích. Následující rozbor tří významných hegelovských interpretací (Joachim Ritter, Shlomo Avineri, Charles Taylor) je zaměřen na zdůraznění specifík každé z nich a současně i jejich vnitřních limitací. Závěrečná podkapitola podávající autorův „vlastní interpretační pokus“ vychází z analyzovaných interpretací, ale snaží se dospět za ně. Autorovi se podařilo přeskupit akcenty v rámci předchozích interpretací Hegela tak, že se skutečně rýsuje nový pohled na tuto problematiku.

Autor se opírá o dostatečně rozsáhlý okruh literatury. Kromě zmíněných spisů G.W.F. Hegela samotného a hegelovských interpretací sem patří i další vhodně vybraná interpretační a historicko-filosofická literatura, převážně zahraniční. Čeští autoři (Milan Sobotka, Jiří Chotaš aj.) nejsou opomenuti.

Diplomová práce Jiřího Svojshe dosáhla svého cíle „vymezení a specifikace tohoto konceptu (tj. občanské společnosti – M.S.) tak, aby se staly zřejmými jeho hlavní principy a jeho struktura“, způsobem, který si zaslouží výborné hodnocení. Otázkou, kterou si kladu jako vedoucí práce, je, zda její cíl neměl být formulován s ještě většími ambicemi. Zvolený přístup vyžaduje věnovat rozsáhlý prostor reprodukci původního textu a interpretaci držící se blízko něj, schází mimotextové vodítko umožňující pohlížet na Hegelovo pojetí analyticky. Relativně omezený prostor proto zůstává pro samostatnou argumentaci a kreativní filosofické myšlení. K tomu má autor nakročeno v závěrečné podkapitole obsahující vlastní interpretační pokus, jehož provedení naznačuje, že se příště má, ba musí pouštět do vlastní filosofické práce na větší ploše.

Aby však nezůstalo jen u chvály, dovolím si tři poznámky poukazující na určité rezervy – třebaže je nepovažuji za takového druhu, aby se měly vážně odrazit na celkovém ocenění Svojsheho textu:

- Podkapitole 4.1. je třeba vytknout, že o vývoji hegelovských interpretací nevypráví zcela systematicky, jasně a dostatečně nezávisle na sekundárních zdrojích (zejména Manfred Riedel).
- Zpracování specifík tří hegelovských interpretací působí v některých okamžicích ploše až jednostranně a jejich kritika se zdá příliš usnadněná právě touto plochostí předcházejícího autorova výkladu, která interpretacím bere jejich nepopíratelnou přesvědčivost.
- Autorova vlastní interpretace Hegelova pojmu občanské společnosti mohla být prezentována vypointovaněji. Jasněji by se její přínos mohl ukázat, kdyby autor odpověděl na následující otázky: V čem se liší od Taylorovy koncepce? V čem není totožná se superpozicí tří prezentovaných interpretací?

Diplomovou práci doporučuji k obhajobě a navrhuji ji hodnotit 28 kreditními body.

V Praze 14. června 2006

Marek Skovajsa, Ph.D.